

Террористік актілерді болдырмау жөніндегі халыққа арналған жаднама

Мұқият болыңыздар! Үйіңіздің кіреберісіндегі, аулаларыңыздағы, көшедегі бөгде заттар мен адамдарды дер кезінде өздеріңіз ғана байқай аласыздар.

Қырағы болыңыздар! Маңайдағы адамдардың жүріс-тұрысына, орынсыз жатқан иесіз мүліктер мен заттарға көңіл аударыңыздар.

Үйлеріңіздің **қауіпсіздігін қамтамасыз етіңіздер:** кіреберісте домофонымен темір есік орнатыңыздар, жертөлелер, үй шатырлары және техникалық ғимарат есіктерінің ашық-жабықтығын тексеріңіздер.

Көліктегі жолаушының күдікті жүріс-тұрысын **көріп тұрып, байқамаған сыңай танытпаңыздар!** Сіздер көлікпен жүру қауіпсіздігін сақтауға толық құқылысыздар.

Ешқашан, тіпті, өте қауіпсіз болса да, қандай да бір сақтау немесе басқа біреуге беру үшін біреудің қолынан зат алмаңыздар.

Қолайсыз (иесіз) жерде **күдік тудыратын затты тауып алу** сіздің сақтығыңызды әлсіретуге тиіс емес. Қаскөй адам оны бір нәрседен, біреуден қорыққандықтан тастай қашуы мүмкін.

Тіпті, сіздің жарылғыш құрылғыларын білетін жеке тәжірибеңіз болса да, онымен бір нәрсе жасауға тырыспаңыз. Өздігінен жарылғыштар өте сезімтал және әккі болып келеді.

Күдік тудыратын затқа **жақындамаңыздар,** тіпті қол тигізбеңіздер, бұл - өмірлеріңізге өте қауіпті.

Жарылғыш құрылғылар туралы балаларыңызға **айтып отырыңыздар.**

Балаларыңызға қауіпсіздік шараларын: бейтаныс адаммен көшеде сөйлесуге, үйде есік ашуға, жерде жатқан иесіз ойыншықты алуға, көзге түскен затқа жақындауға болмайтынын және т.б. **үйретіңіздер.**

**Телефон арқылы және жазбаша түрде террористік актінің
жасалу қаупі туралы хабар алған кездегі
іс-қимылдар туралы жаднама**

1. **Хатшылар (диспетчерлер, кезекшілер және т.б.)** анониммен (хабар берген бейтаныс адаммен) берік байланыс жасауы керек. Ол үшін:

- 1) өзін таныстыруы (өзінің, әкесінің атын, лауазымын айтуы);
- 2) сөйлеушіні тыныштандыруға тырысуы;
- 3) оның талаптары дер кезінде әкімшілікке жеткізілетіндігіне сендіруі қажет.

2. Анонимнің талаптарын анықтауы және қауіптің сипаты туралы ақпарат алуы қажет. Ол үшін:

- 1) жасырын адамды мұқият тыңдап, барлық талаптарын оның айтуы бойынша жазуы;
- 2) кез келген сылтаумен оның өз талаптарын қайталауын ұсынуы;
- 3) анонимге әңгімені неғұрлым көбірек айтқыза отырып, қауіптің сипаты және оның іске асырылу уақыты туралы нақтылайтын сұрақтар қоюы керек.

3. Анонимнің іс-әрекеттерінің себебін анықтау керек. Ол үшін:

- 1) анонимнің көздеген мақсаты туралы сұрақ қою, осы ретте қатыстылығыңызды сездіре отырып, анонимнің жауаптарын мұқият тыңдау;
- 2) анонимге өз мүдделерін іске асырудың басқа жолдарын ұсыну.

4. Анониммен байланысты тоқтатар кезде онымен болған әңгіменің маңызды сәттерін қайталап сұрай отырып, талаптарының әкімшілікке жеткізілетіндігін айту керек. Кез келген орынды сылтаулармен оны қайтадан телефон шалуға көндіруге тырысу керек.

5. Әңгіме кезінде әңгіменің фонограммасын жазудың барлық мүмкін шараларын қолдану керек.

6. Болған оқиғалар туралы:

- 1) «102» телефоны арқылы құқық қорғау органдарына;
- 2) объекті әкімшілігінің басшыларына хабарлау керек.

7. Егер телефоныңызда нөмір анықтағыш болмаса немесе ол істемей қалса, телефон тұтқасын ілмей, жанына қойыңыз. Басқа телефоннан телефон стансасына қоңырау шалған телефон нөмірін (қалалық, қалааралық) анықтап беруді өтініп телефон шалыңыз.

8. Қауіп-қатер туралы үрей тудырмау және бейкәсіби іс-қимылды болдырмау үшін ол туралы міндетті түрде білулері қажет адамдардан басқа ешкімге хабарламау керек.

Жазбаша қауіп-қатер туралы хабар алған кезде:

- 1) құқық қорғау органдарына хаттың (жазбалардың, дискеталардың, т.б.) сақталуы және оны жылдам жеткізу үшін шаралар қолдануы;
- 2) хаттарды (жазбаны, дискетаны және т.б.) мүмкіндігінше полиэтилен пакетке салуы;
- 3) құжатта саусағының таңбасын қалдырмауға тырысуы;
- 4) егер құжат конвертте болса, оны ашу конверттің сол жақ немесе оң жақ жиектерін қайшымен қию арқылы жасалуы;
- 5) құжаттың өзін, конвертті, оралған затты, барлық қолда барды сақтауы. Еш нәрсені лақтырмауы;
- 6) басқа адамдарға хаттың (жазбаның) мазмұнымен танысуға рұқсат етпеуі;
- 7) хатты (жазбаны және т.б) алған немесе тапқан кездегі жағдайды есте сақтауы;
- 8) алынған авторы беймәлім материалдардың үстінен жазуға, сызуға болмайды. Оларды бүктеуге, умаждауға, тігуге, желімдеуге рұқсат етпеуі;
- 9) алынған авторы беймәлім материалдарды олардың нақты белгілерін (түрін, санын, қандай тәсілмен және неде орындалғанын, мәтіннің қандай сөзден басталып және қандай сөзбен аяқталатын, қол қойылғандығы және т.б), сондай-ақ оларды табу немесе алу жағдайларын нақты көрсетіп, ілеспехатпен құқық қорғау органдарына жіберулері керек.

Жарылыс қаупі бар затқа ұқсас зат тауып алған кездегі адамдарға арналған жаднама

Табылған заттың жарылыс қаупі болуы мүмкін екендігін дәлелдейтін белгілері:

- 1) машинада, баспалдақта, пәтерде және т.б. жерде беймәлім түйіншектің немесе қандай да бір заттың болуы;
- 2) машинаның астынан шығып тұрған сым темір, бау, сым, қорек көзі немесе оқшаулау лентасы;
- 3) бөтен сөмке, портфель, қорапша, қандай да болсын зат; машинада, пәтер есігінің алдында, кіре берісте табылған заттың өзгеше орналастырылуы;
- 4) табылған күдік тудыратын заттағы шу (сағат тетігіне тән сипаттағы дыбыс, жиілігі төмен шу);
- 5) **Біліп жүріңіз:** заттың сыртқы пішіні оның негізгі мақсатын жасырып тұруы мүмкін. Жарылғыш құрылғылар үшін камуфляж ретінде кәдімгі тұрмыстық заттар: сөмкелер, пакеттер, түйіншектер, қорапшалар, ойыншықтар және тағы да басқа заттар пайдаланылады.

Егер де сіз күдік тудыратын зат тауып алсаңыз, ол фактіні назардан тыс қалдырмаңыз:

1) қоғамдық көлікте:

- қасыңыздағы адамдардан сұраңыз;
- заттың (сөмкенің және т.б.) кімдікі екенін немесе кім қалдырып кетуі мүмкін екенін анықтауға тырысыңыз;
- егер иесі анықталмаса, табылған зат туралы дереу жүргізушіге (машинистке және т.б.) хабарлаңыз.

2) үйіңіздің кіре берісінде:

- көршілерден сұраңыз, мүмкін ол зат соларға тиесілі шығар. Егер иесі анықталмаса, табылған зат туралы дереу ІІМ, ҰҚК органдарына хабарлаңыз.

3) көшеде, саябақта және т. б.:

- айналаңызға қараңыз, егер мүмкіндік болса, заттың иесін анықтауға тырысыңыз. Егер ол анықталмаса, полиция қызметкерлеріне немесе тікелей ІІМ, ҰҚК органдарына хабарлаңыз;
- құқық қорғау органдары келгенше затты бөгде адамдардан оқшаулауға тырысыңыз. Олар келген соң зат табылған уақыт туралы ақпарат беріңіз.

4) мекемелерде, ұйымдарда:

- тауып алған зат туралы объект әкімшілігі басшысына дереу хабарлаңыз.

Мыналарға тыйым салынады:

- табылған затты ұстауға, ашуға және орнынан қозғауға;
- табылған бөгде затты пайдалануға;
- заттарды орындарынан қозғауға, бір жерден екінші жерге дөңгелетіп апаруға, қолға алуға;
- көтеруге, тасуға, қалтаға, портфельге, сөмкеге салуға және т.б.;
- жерге көмуге немесе оларды су қоймаларына тастауға;
- заттардан шығып тұрған сым темірлерді немесе сымдарды үзіп тастауға немес тартуға, оларды залалсыздандыруға тырысуға;
- мүмкіндігінше оған жақын аралықта радио- және электр-аппараттарын, ұялы телефондарды пайдалануға;
- табылған затпен немесе күдік тудыратын заттармен жеке іс-қимыл жасауға тырыспаңыз, олар жарылғыш құрылғылар болуы мүмкін, бұл жарылысқа, көптеген құрбандыққа, қирауға әкелуі мүмкін.

Жарылғыш құрылғылардың іске қосылуы нәтижесінде жарылыс аймағында немесе ғимараттың қираған үйінділерінің арасында қалған адамдарға арналған жаднама

Егер сіз жарылу аймағында қалсаңыз, естен танбай, қимылдай алатын халде болсаңыз, еңбірінші кезекте түтін мен жалын жоқ жерге қарай жүруге, еңбектеуге тиіссіз.

Егер сіз жарылыс кезінде зардап шекпесеңіз, ал қасыңызда зардап шеккен адамдар болса, олардың жан-күйлерін бағалаңыз: тамыры соға ма, адам есін жоғалтқан жоқ па? Ешқашан оның есін мүсәтір арқылы жиғызуға тырыспаңыз. Естен тану – бұл организмнің сыртқы әсерден қорғануы. Егер зардап шеккен адамның сынған жерлері болмаса (оның сүйектерін мұқият басып көріңіз), оны қырынан жатқызыңыз. Ол шалқасынан жатса, құсыққа шашалып, етпетінен жатса тұншығып қалуы мүмкін. Күре тамырдан қан кеткен (алқызыл қан шапшып жатса) кезде жарақатты неғұрлым тез, тым болмағанда, саусақпен басып, содан соң жараның жоғары жағынан жіппен, белбеумен, баумен, белдікпен таңу керек.

Егер сіз ғимараттың қираған үйінділері арасында қалсаңыз, жасымауға тырысыңыз. Тынышталыңыз. Терең және бірқалыпты тыныс алыңыз. Өзіңізді біреулердің құтқаратынына иландырыңыз. Дыбыс беру және бір нәрсені тарсылдату арқылы адамдардың көңілін аударыңыз. Егер сіз ғимараттың қираған үйінділерінің түбінде қалсаңыз, сізді жаңғырық дыбыс анықтағыш арқылы тауып алу үшін кез келген металл затты (сақина, кілт және т.б.) оңды-солды қозғап, дыбыс шығарыңыз.

Егер айналаңыздағы кеңістік біршама кең болса, оттықты тұтандырмаңыз. Оттегін сақтаңыз.

Қабырғалардың қайта опырылып құлауын болдырмауға тырысып, абайлап жылжыңыз, сырттан соққан ауаның қозғалысы бойынша бағдар ұстаңыз. Егер мүмкіндігіңіз болса, қолға ұстауға келетін заттардың (тақтайлар, кірпіштер және т.б.) көмегімен төбені бекітіңіз, содан соң көмек күтіңіз. Қатты шөл қысқан кезде кішкентай тасты аузыңызға салып, сорыңыз. Мұрныңызбен тыныс алыңыз.

Адамдарды кепілге алған жағдайдағы іс-қимылдар бойынша халыққа арналған жаднама

Адамдарды кепілге алудың әрбір нақты жағдайы өзгеше және басқалардан ерекшеленеді.

Сонымен қатар **егер сіз кепілге алынсаңыз**:

1) өз-өзіңізге мүмкіндігінше жылдам келіңіз, тынышталыңыз және үрейленбеңіз;

2) егер өзіңізді немесе көзіңізді байлап қойса, бойыңызды еркін ұстауға тырысыңыз, терең тыныстаңыз;

3) болуы мүмкін қатаң сынаққа жеке адами, моральдық және эмоционалдық тұрғыда дайын болыңыз. Осы ретте адамдарды ұстаудың көптеген жағдайларында кепілге алынғандардың тірі қалғандығын есте

сақтаңыз. Сізді босату үшін құқық қорғау органдарының кәсіби шаралар қолданып жатқанына сеніңіз;

4) егер қашып кете алатыныңызға толық сенімді болмасаңыз, қашуға тырыспаңыз;

5) террористер туралы мүмкіндігінше көбірек ақпаратты есте сақтаңыздар. Олардың санын, қарулану дәрежесін мақсатқа сай белгілеу, дене бітіміне, сөйлеу акценті мен тақырыбына, темпераментіне, өзін ұстау мәнеріне және т.б. сыртқы пішінін сипаттайтын ерекшеліктерге көңіл аударып отырып, барынша толық кескінін жасау. Жан-жақты ақпараттың соңынан террористердің жеке бастарын анықтауда құқық қорғау органдарына көмегі тиеді;

6) әр түрлі белгілер бойынша өзіңіз отырған (қамалған) орынды анықтауға тырысыңыз;

7) мүмкіндігінше терезелерден, есіктерден және адам ұрлаушылардың өздерінен алысырақ, яғни құқық қорғау органдары белсенді шаралар қабылдаған жағдайда (үй-жайға шабуыл, мергендердің қылмыскерлерді көздеп атуы және т.б.) неғұрлым қауіпсіз жерге орналасыңыз;

8) ғимаратқа шабуыл жасаған жағдайда қолды желкеңізге қойып, еденге етпеттеп жату;

9) егер шабуыл жасаған және басып алған кезде Сізбен әдепкіде (Сіздің жеке басыңызды анықтағанға дейін) ықтимал қылмыскер ретінде бірқатар дөрекі іс-әрекетке барса, ашуланбаңыз. Сізді тінтуі, қолыңызға кісен салуы, байлауы, эмоционалдық немесе жеке басыңызға жарақат жасауы, тергеуге алуы мүмкін. Бұл тәрізді жағдайларға түсіністікпен қараңыз, шабуылдаушылардың мұндай әрекеттері (барлық адамды түпкілікті сәйкестендіргенге және шынайы қылмыскерлерді анықтағанға дейін) дәлелденген.

Қоныс аудару туралы ақпарат алған кездегі халықтың іс-қимылдары жөніндегі жаднама

Егер сіз қауіпсіз жерге көшіруді бастау туралы ақпаратты үйіңізде естісеңіз:

1) ауа-райына қарай киініңіз, құжаттарыңызды, ақшаларыңызды, бағалы заттарыңызды алыңыз;

2) электрді, газды, суды ажыратыңыз, пештегі (алауошақтағы (камин) отты сөндіріңіз;

3) көшу кезінде егде және ауыр науқастарға көмек көрсетіңіз;

4) кіреберіс есікті құлыптап жабыңыз;

5) ғимараттан шығыңыз және көшірушінің командасын орындаңыз, тастап кеткен үй-жайға жауапты адамдардың рұқсатынан кейін ғана қайта оралыңыз.

Егер сіз қауіпсіз жерге көшіруді бастау туралы ақпаратты жұмыс орныңызда естісеңіз:

- 1) асықпай және дүрлікпей жұмыс құжаттарыңызды сейфке немесе кілтпен жабылатын үстел жәшіктеріне жинаңыз;
- 2) өзіңізбен бірге жеке заттарыңызды, құжаттарыңызды, бағалы заттарыңызды алыңыз;
- 3) ұйымдастыру техникаларын, электр құрылғыларын сөндіріңіз;
- 4) есікті кілттеп жабыңыз және көшіру тәсімінде белгіленген бағытпен жүріңіз;
- 5) ғимараттан шығыңыз және көшіру басшысының командасын орындаңыз.

**Памятка населению
по предотвращению террористических актов**

Будьте наблюдательны! Только вы способны своевременно обнаружить предметы и людей, посторонних в вашем подъезде, дворе, улице.

Будьте бдительны! Обращайте внимание на поведение окружающих, наличие бесхозных и не соответствующих обстановке предметов.

Обеспечьте безопасность собственного дома: установите железную дверь с домофоном в подъезде, ежедневно проверяйте закрытие подвалов, чердаков и технических зданий.

Не делайте вид, что ничего не замечаете при опасном поведении попутчиков в транспорте! Вы имеете полное право на безопасность перемещения в транспорте.

Никогда не принимайте на хранение или для передачи другому лицу предметы, даже самые безопасные.

Обнаружение подозрительного предмета в неподходящем (безлюдном) месте не должно ослабить вашу осторожность. Злоумышленник мог попросту бросить его, испугавшись чего-либо.

Даже если у вас имеется личный опыт общения со взрывчатыми веществами, не пытайтесь манипулировать ими. Самодельные взрыватели бывают сверхчувствительными и изощрённо хитроумными.

Не приближайтесь, а тем более - не прикасайтесь к подозрительному предмету: это может стоить вам жизни.

Расскажите своим детям о взрывных устройствах.

Научите своих детей мерам безопасности: не разговаривать на улице и не открывать дверь незнакомым, не подбирать бесхозные игрушки, не прикасаться к находкам и т.п.

**Памятка о действиях
при получении угрозы совершения террористического акта
по телефону и в письменном виде**

1. **Секретарю (диспетчеру, дежурному и т.д.)** необходимо установить прочный контакт с анонимом:

- 1) представиться (назвать своё имя, отчество, должность);
- 2) попытаться успокоить говорившего;
- 3) заверить, что его требования будут немедленно переданы администрации.

2. Выяснить требования анонима и получить информацию о характере угрозы:

- 1) внимательно выслушать и под диктовку записать все требования;
- 2) под любым предлогом предложить повторить свои требования;
- 3) задать уточняющие вопросы о характере угрозы и времени её реализации, стимулируя анонима рассказать как можно больше.

3. Выяснить мотивы действий анонима:

- 1) задать вопрос о целях, которые преследует аноним, при этом ответы анонима выслушивать внимательно, проявляя участие;
- 2) предложить анониму другие пути реализации его интересов.

4. В процессе выхода из контакта с анонимом следует повторить основные моменты беседы с ним, сказать, что его требования будут переданы администрации. Попытаться под любым благовидным предлогом убедить его повторить звонок.

5. Во время разговора принять возможные меры к записи фонограммы разговора.

6. Сообщить о происшествии:

- 1) в правоохранительные органы по телефону «102»;
- 2) руководителю администрации объекта.

7. Если у вас нет определителя номера или он не сработал, не вешайте телефонную трубку, а положите её рядом. С другого телефона позвоните на телефонную станцию с просьбой установить номер телефона, откуда был сделан звонок (городской, междугородний).

8. Не сообщайте об угрозе никому, кроме тех, кому об этом необходимо знать, чтобы не вызвать панику и исключить непрофессиональные действия.

При получении письменной угрозы:

- 10) принять меры к сохранности и быстрой передаче письма (записки, дискеты и т.д.) в правоохранительные органы;
- 11) по возможности письмо (записку, дискету и т.д.) положить в полиэтиленовый пакет;
- 12) постараться не оставлять на документе отпечатки своих пальцев;
- 13) если документ в конверте, то его вскрытие производится только с левой или правой стороны путем отрезания кромки ножницами;
- 14) сохранить все: сам документ, конверт, упаковку, любые вложения. Ничего не выбрасывать;
- 15) не позволять знакомиться с содержанием письма (записки) другим лицам;
- 16) запомнить обстоятельства получения или обнаружения письма (записки и т.д.);
- 17) на анонимных материалах не делать надписи, подчеркивания. Запрещается их сгибать, мять, сшивать, склеивать;
- 18) анонимные материалы направлять в правоохранительные органы с сопроводительным письмом, где указать конкретные их признаки (вид, количество, каким способом и на чем исполнены, с каких слов начинается и какими заканчивается текст, наличие подписи и т.д.), а также обстоятельства, связанные с их обнаружением или получением.

Памятка населению при обнаружении предмета, похожего на взрывоопасный

Признаки, свидетельствующие о том, что обнаруженный предмет может быть взрывоопасным:

- 6) наличие неизвестного свертка или какого-либо предмета в машине, на лестнице, в квартире и т. д.;
- 7) натянутая проволока, шнур, провода, источники питания или изолирующая лента, свисающая из-под машины;
- 8) чужая сумка, портфель, коробка, какой-либо предмет; необычное размещение обнаруженного предмета в машине, у дверей квартиры, в подъезде;
- 9) шумы из обнаруженного подозрительного предмета (характерный звук, присущий часовым механизмам, низкочастотные шумы).

Знайте: внешний вид предмета может скрывать его настоящее назначение. В качестве камуфляжа для взрывных устройств используются обычные бытовые предметы: сумки, пакеты, свертки, коробки, игрушки и т.п.

Если Вы обнаружили подозрительный предмет, не оставляйте этот факт без внимания:

3) в общественном транспорте:

- опросите людей, находящихся рядом;
- постарайтесь установить принадлежность предмета (сумки и т.д.) или кто мог его оставить;
- если хозяин не установлен, немедленно сообщите о находке водителю (машинисту и т.д.).

4) в подъезде своего дома:

- опросите соседей, возможно, он принадлежит им. Если владелец не установлен - немедленно сообщите о находке в органы МВД, КНБ.

3) на улице, парке и т.д.:

- осмотритесь вокруг, если есть возможность, попытайтесь, установить хозяина, если он не установлен – немедленно сообщите сотрудникам полиции или непосредственно в органы МВД, КНБ;
- постарайтесь оградить предмет от посторонних, до приезда правоохранительных органов. По их прибытии передайте информацию о времени обнаружения предмета.

4) в учреждении, организации:

- немедленно сообщите о находке руководителю администрации объекта.

Категорически запрещается:

- трогать, вскрывать и передвигать находку;
- пользоваться обнаруженными незнакомыми предметами;
- сдвигать с места, перекатывать предметы с места на место, брать в руки;
- поднимать, переносить, класть в карманы, портфели, сумки и т.п.;
- закапывать в землю или бросать их в водоемы;
- обрывать или тянуть отходящие от предметов проволочки или провода, предпринимать попытки их обезвредить;
- по возможности не пользуйтесь в непосредственной близости от него радио- и электроаппаратурой, сотовыми телефонами;
- не предпринимайте самостоятельных действий с находками или подозрительными предметами, которые могут оказаться взрывными устройствами - это может привести к их взрыву, многочисленным жертвам, разрушениям.

Памятка населению,

оказавшемуся в зоне взрыва либо под обломками конструкций зданий в результате срабатывания взрывного устройства

Если Вы оказались в зоне взрыва, оставайтесь в сознании и в состоянии двигаться, то в первую очередь должны идти, ползти туда, где нет дыма и огня.

Если Вы не пострадали при взрыве, а рядом имеются пострадавшие, оцените их состояние: есть ли пульс, находится ли человек в сознании. Ни в коем случае не пытайтесь привести его в чувство с помощью нашатыря. Потеря сознания – это защитная реакция организма на внешнее воздействие. Если у пострадавшего нет переломов (тщательно прощупайте его кости), уложите его на бок. В положении на спине он может захлебнуться рвотными массами, на животе – задохнуться. При артериальном кровотечении (кровь алая, бьет фонтаном) рану нужно как можно быстрее заткнуть хотя бы пальцем, а потом перевязать ремнем, веревкой, поясом место выше раны.

Если Вы находитесь под обломками конструкций здания постарайтесь не падать духом. Успокойтесь. Дышите глубоко и ровно. Настройтесь на то, что спасатели Вас спасут. Голосом и стуком привлекайте внимание людей. Если Вы находитесь глубоко под обломками здания, перемещайте влево-вправо любой металлический предмет (кольцо, ключи и т.п.) для обнаружения Вас эхопеленгатором.

Если пространство около Вас относительно свободно, не зажигайте зажигалки. Берегите кислород.

Продвигайтесь осторожно, стараясь не вызвать нового обвала, ориентируйтесь по движению воздуха, поступающего снаружи. Если у Вас есть возможность, с помощью подручных предметов (доски, кирпича и т.п.) укрепите потолок от обрушения и ждите помощи. При сильной жажде положите в рот небольшой камешек и сосите его, дыша носом.

Памятка населению по действиям в случае захвата в заложники

Каждый конкретный случай взятия заложников своеобразен и отличается от других.

Вместе с тем, **если Вы оказались в заложниках:**

- 1) по возможности скорее возьмите себя в руки, успокойтесь и не паникуйте;
- 2) если Вас связали или закрыли глаза, попытайтесь расслабиться, дышите глубже;
- 3) подготовьтесь физически, морально и эмоционально к возможному суровому испытанию. При этом помните, что большинство случаев захвата людей, заложники оставались в живых. Будьте уверены, что правоохранительные органы уже предпринимают профессиональные меры для Вашего освобождения;
- 4) не пытайтесь бежать, если нет полной уверенности в успехе побега;
- 5) запомните как можно больше информации о террористах. Целесообразно установить их количество, степень вооруженности, составить

максимально полный словесный портрет, обратив внимание на характерные особенности внешности, телосложения, акцента и тематики разговоров, темперамента, манер поведения и др. Подробная информация поможет впоследствии правоохранительным органам в установлении личностей террористов;

6) по различным признакам постарайтесь определить место своего нахождения (заточения);

7) по возможности расположитесь подальше от окон, дверей и самих похитителей, т. е. в местах большей безопасности в случае, если правоохранительные органы предпримут активные меры (штурм помещения, огонь снайперов на поражение преступников и др.);

8) в случае штурма здания рекомендуется лечь на пол лицом вниз, сложив руки на затылке;

9) не возмущайтесь, если при штурме и захвате с Вами могут поначалу (до установления Вашей личности) поступить несколько некорректно, как с вероятным преступником. Вас могут обыскать, заковать в наручники, связать, нанести эмоциональную или физическую травму, подвергнуть допросу. Отнеситесь с пониманием к тому, что в подобных ситуациях такие действия штурмующих (до окончательной идентификации всех лиц и выявления истинных преступников) оправданы.

Памятка по действиям населения при получении информации об эвакуации

Если информация о начале эвакуации застала Вас дома:

- 1) оденьтесь по погоде, возьмите документы, деньги, ценности;
- 2) отключите электричество, газ, воду, погасите в печи (камине) огонь;
- 3) окажите помощь в эвакуации пожилым и тяжелобольным людям;
- 4) закройте входную дверь на замок;
- 5) отойдите от здания и выполняйте команды эвакуатора, возвращайтесь в покинутое помещение только после разрешения ответственных лиц.

Если информация об эвакуации застала Вас на рабочем месте:

- 1) без спешки и паники уберите рабочие документы в сейф или закрывающийся на ключ ящик стола;
- 2) возьмите с собой личные вещи, документы, ценности;
- 3) выключите оргтехнику, электроприборы;
- 4) закройте дверь на ключ и двигайтесь маршрутами, обозначенными в схемах эвакуации;
- 5) отойдите от здания и выполняйте команды руководителя эвакуацией.